

Asia: VN/15129/2025

Hallituksen esitys kotoutumislain muuttamisesta (tekniinen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä kotoutumislain muuttamiseksi.

Vantaan kaupunki kiinnittää huomiota lausuntoaikaan, joka ajoittuu yleiseen lomakauteen (18.6.-31.7.2025). Lausuntoajan pituudessa ei ole huomioitu yleistä lomakautta, eikä ole esitetty perusteluita kuulemisohjeistuksesta poikkeamiselle. Vantaa pitää menettelyä huolestuttavana, sillä asiaa ei ehditä lausuntoajan puitteissa käsitellä asianmukaisesti kunnan toimielimissä lomakauden vuoksi. Kuitenkin lausuntoja on pyydetty kunnilta siksi, että säännösehdoituksilla voi olla kuntien talouteen ja toimintaan selkeitä vaikutuksia.

Vantaan kaupunki pitää tärkeänä kotoutumista edistävien palveluiden tarjoamiseen liittyvää tiedonsaantioikeutta (86 §). Vantaan kaupunki suhtautuu myönteisesti sujuvuuden lisäämiseen, mikä esitettyjen dokumenttien valossa näyttäisi olevan tiedonsaantioikeuksien muutoksen vaikutus. Vantaa pitää tärkeänä, että kunnalla on riittävä pääsy erilaisissa tehtävissä tarvittaviin asiakastietoihin, jotta sujuva asiakastyö ja oikea-aikainen palveluohjaus voidaan varmistaa.

Tiedonsaantioikeuksissa on huomioitava erityisesti työvoimaviranomaisen, kuntien ja hyvinvointialueiden tietotarpeet ja roolit palveluiden järjestäjänä. Asiakkaat liikkuvat elämäntilanteen mukaan eri palveluissa ja tiedon pitää kulkea viranomaiselta toiselle sujuvasti, ettei asiakkaan prosessi pysähdy byrokratian vuoksi. Tiedonvaihto edistää kotoutumispalveluita tarjoavien toimijoiden yhteistyötä, mikä taas edistää asiakkaiden kotoutumista. Esityksen käsite ”välttämättömät tiedot” vaatii tarkennusta. Liian yksityiskohtainen sääntely tai liian tiukka tulkinta voi olla esteenä kotoutumisen palveluiden yhteensovittamiselle ja hidastaa asiakkaan prosessia.

Tiedonsaantioikeuden tulee kattaa mahdollisimman laajasti kunnan ja työvoimaviranomaisen välillä tilanteet, jossa asiakas siirtyy työvoiman ulkopuolelta työnhakijaksi tai toisin päin. Tieto asiakkaan statuksesta, suunnitelmista ja palveluohjauksesta on välttämätöntä sujuvan prosessin varmistamiseksi.

Vantaan kaupunki pitää Opetushallituksen roolin selkeyttämistä perusteltuna. Vantaa pitää tärkeänä, että vastuu päättötestauksen kehittämisestä ja opetussuunnitelmista on Opetushallituksella yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. On kuitenkin hyvä myös jatkaa ja kehittää tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa, sillä kotoutumiskoulutuksen ja täydentävän suomen kielen opetuksen järjestämisestä vastaavat kunnat. Päättötestausten tulosten saatavuus työvoimaviranomaisen asiakastietojärjestelmässä on kannatettavaa, mutta tieto olisi hyvä saada myös KOTO-AJ-järjestelmän käyttöön.

Vantaan kaupunki pitää lähtökohtaisesti hyvänä, että kotoutumislain 65 §:n termistöä päivitetään perusopetuslain ajantasaisen lainsäädännön tasalle. On kuitenkin tärkeää, että kansainvälistä suojelua saavat lapset ovat edelleen tukitoimien piirissä omien tarpeidensa mukaisesti – esimerkiksi vieraskielisyys ja mahdollinen traumatausta huomioiden. Mikäli kuntien tai hyvinvointialueiden perusopetuksen tukitoimien järjestämisen edellytyksiä kavennetaan suhteessa tuen tarpeeseen, lakimuutoksen vaikutukset voivat olla erittäin haitalliset.

Lakiehdotuksessa tulisi myös ottaa huomioon siirtymäaika, jolloin kunta voi hakea valtion korvauksia perusopetuksessa esimerkiksi kansainvälistä suojelua saavalle lapselle tarjottavista tukitoimista. Esityksen mukaan perusopetuslain (628/1998) 20 c §:ssä tarkoitettuja tukitoimien kustannuksia voidaan korvata 1.8.2025 alkaen. Kunnat hakevat kuitenkin korvauksia perusopetuslain (628/1998) 17 §:ssä tarkoitettujen erityisen tuen kustannuksista jälkikäteen, sillä korvauksia on oikeus hakea kahden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana kustannukset ovat syntyneet. Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että aiempia korvauspäätöksiä sovellettaisiin niin kauan kuin ne ovat voimassa. Tämä vähentäisi myös hallinnollista työtä.

Lindén Suvi
Vantaan kaupunki